

Havebrugscentret, Institut for Landskabsplanter, Hornum, 9600 Års

## *Lonicera ledebourii* 'Vian' til læplantning

Poul Erik Brander

*Lonicera ledebourii* 'Vian' er en kraftigtvoksende, løvfældende, 4–5 m høj og lige så bred busk. Den er vindfør, tørketolerant og tåler en del skygge, og har en betydelig frostresistens.

'Vian' er udvalgt til anvendelse som undervækst under store træer, specielt til indblanding i 2–3 rækkede læhegn, idet den store, kraftige busk kræver en del plads. Derfor er den uegnet til mindre haver.

Sorten skal formeres vegetativt for at reproducere de egenskaber, den er udvalgt for.

Sorten kan formeres såvel ved urteagtige som ved træagtige stiklinger.

### Indledning

*Lonicera ledebourii* har i læplantningsforsøgene på Statens Forsøgsstation, Studsgård, vist sig som en velegnet busk til underplantning i læhegn og læbælter, fordi den er vindfør, skyggetålende, tørketolerant og hurtigvoksende.

På Studsgård blev der arbejdet med plantemateriale, der oprindeligt var anskaffet fra Arboretet i Hørsholm, og der havde vist sig nogenlunde hårdfør.

I 1969 blev der ved Hornum udplantet et forsøg med 52 kloner af løvfældende buske af *Lonicera*, blandt disse var 4 kloner af *Lonicera ledebourii*, og 1 klon af *Lonicera involucrata* forma *serotina*.

Af *Lonicera ledebourii* blev der dengang i planteskolerne dyrket nogle kloner af arten, som ikke var særlig frostføre, og der blev derfor anskaffet yderligere kloner for at forsøge at finde frem til en hårdfør, dyrkningsværdig klon.

Til forsøget blev der af *Lonicera ledebourii* anskaffet 1 klon fra Statens Forsøgsstation, Studsgård, 2 kloner fra to forskellige planteskoler og 1 klon fra Arboretet i Hørsholm.

Disse 4 kloner blev i forsøget sammenlignet med 1 klon af *Lonicera involucrata* f. *serotina*.

### Resultater

I tabel 1 er angivet nogle sammenlignende resultater for de 5 kloner.

Det fremgår af tabellen, at der er store forskelle i egenskaberne på de 5 kloner, især med hensyn til overvintringen.

Resultaterne er opført som forholdstal for sundhed, almindeligt indtryk, vækstform og løv. Sundhed udtrykker klonens almene sundhedstilstand. Almindeligt indtryk angiver det indtryk, som dommere får ved vurdering af en klon, omfattende alle egenskaber. Vækstform omfatter klonens vækst i sin helhed. Løv omfatter såvel løvfylde, form og farve. Tallet 100 udtrykker gennemsnitsværdien, og alle egenskaber med tal over 100 er da bedre end gennemsnittet, og under 100 lavere.

Forholdstallene er beregnet ud fra resultaterne på alle 52 kloner i forsøget. For overvintringen er anført karaktertallene, beregnet som gennemsnit. Karaktererne illustrerer bedre end forholdstallene klonernes reelle overvintring.

Karakteren 10 betyder uden frostskaade, 5 halvt nedfrosset og 1 frosset ned til grunden.

Klon 1 var ikke uden frostskaade, men var dog den bedste blandt de afprøvede kloner.

Tabel 1. Resultater fra forsøg med 4 kloner af *Lonicera ledebourii* og 1 klon af *L. involucrata*

| Navn/klonbetegnelse                      | Anskaffelsessted | Værdital som forholdstal<br>i skalaen 1-200<br>Gennemsnit for årene 1970-74 |                 |                |     | Mål i cm<br>efter 8 år | Karakterer<br>Gennemsnit |
|--|------------------|---|-----------------|----------------|-----|------------------------|--------------------------|
|  |                  | Sundhed   | Alm.<br>indtryk | Vækst-<br>form | Løv |                        |                          |
| <i>L. ledebourii</i> klon 1              | Plantesamling    | 170   | 128             | 123            | 139 | 210                    | 8,8                      |
| <i>L. ledebourii</i> klon 2              | Planteskole      | 157   | 70              | 61             | 89  | 160                    | 6,3                      |
| <i>L. ledebourii</i> klon 3              | Plantesamling    | 144   | 85              | 92             | 107 | 140                    | 8,3                      |
| <i>L. ledebourii</i> klon 4              | Planteskole      | 117   | 17              | 35             | 1   | 150                    | 8,0                      |
| <i>L. involucrata</i> f. <i>serotina</i> | Planteskole      | 174   | 135             | 128            | 134 | 130                    | 7,2                      |

Klon 2 var et enkelt år næsten frosset helt ned til jordoverfladen.

Forholdstallene viser, at også for de fleste øvrige egenskaber opnåede klon 1 de højeste tal. Klonen af *Lonicera involucrata* f. *serotina* forholder sig på samme måde men har dårligere overvintring og en meget lavere vækst.

Klon 1 blev udvalgt og navngivet med fantasinavnet 'Vian'.

For at sikre et sortsægte materiale, blev 1 plante af den udvalgte klon opformeret og via F.S.H. (Fællesudvalget for Fremavl og Sundhedskontrol med Havebrugsplanter) tilbudt planteskolerne som fremavlsmateriale, beregnet til moderplanter.

#### Beskrivelse af *Lonicera ledebourii* 'Vian'.

Opret, kraftigvoksende busk, der efter 10 år bliver 3-4 m høj og lige så bred. Unge langskud stift oprette, andet år forgrenede skud, der bliver overhængende, sidegrene bliver oprette til udbredte, og forgreningen er tæt, således at der formes en nærmest rundagtig busk med udpræget skyggegivende og jorddækkende egenskaber.

Grene er som unge grønne til rødlige, næsten firkantede, ældre grene gråbrune.

Bladene er 8-12 cm lange, 3-4,5 cm brede, oversiden mørkegrøn, RHS\*) 136 A - 139 A, undersiden lysere grøn, RHS 139 B-C, svagt hårede.

Blomsterne fremkommer i bladhjørnerne på kortskud, og der sidder normalt 2 blomster sammen på en fælles stilk. Ofte kommer dog kun den

ene af de to blomster til fuld udvikling. Blomsterne er omgivet af 2 store højblade, som i blomsterknopstadiet er grønne, til svagt rødlige og oprette, men ved afblomstringen større. I frugtstadiet er de tilbagebøjede og 1,5 cm lange, og farven er mørkerød, RHS 46 A.

Blomsterne er næsten regelmæssige, kronen er rørformet, ca. 1,5 cm lang, farven gul, indvendig RHS 7 B, udvendig mere grønlig. Der er fem støvdragere, som har samme længde som kronrøret. Blomsterne er uden særlig prydværdi. Frugten er et glinsende sort bær, næsten rundt og 1,0 cm i diameter.

'Vian' har i forsøget været plantet under store træer af *Ulmus glabra* (storbladet elm) og *Sorbus aucuparia* (almindelig røn) og har der klaret sig godt i konkurrencen om vand og næring, og har samtidig vist, at den tåler en del skygge.

Sorten har ikke i forsøget været udsat for specielle vindpåvirkninger, men må formodes at være lige så vindfør, som andre former af arten har vist sig at være. Sorten tåler klipping og kraftig beskæring.

Sorten 'Vian' er udvalgt i arten *Lonicera ledebourii*, som er nærstående til arten *Lonicera involucrata*. De to arter kan adskilles ved, at støvdragerne hos *L. involucrata* er længere i forhold til kronbladene, idet de rager helt frem til randen af kronbladfligene, medens de hos *Lonicera ledebourii* kun når frem til kronrørets afslutning (hvor kronbladfligene begynder). De normalt dyrkede kloner af *Lonicera involucrata* har svagere vækst end 'Vian'.

\*) RHS = Royal Horticultural Society's Colour Chart.